

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z RELIGII DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

według podręcznika „Kościół wskazuje nam drogę”
zgodnego z programem nauczania nr AZ-2-02/20.

I. PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty ((Dz. U. z 2022 r. poz. 2230).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2019 poz. 372) .
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 19 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1780).
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Otwocku.

II. CELE OCENIANIA

- Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych.
- Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:
 - 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
 - 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
 - 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju
 - 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
 - 5) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia;
 - 6) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.
 - 7) monitorowanie pracy ucznia.

III. OGÓLNE USTALENIA

- Ocenianie bieżące w klasach IV-VII odbywa się zgodnie z następującą skalą:
 - 1) stopień celujący – 6
 - 2) stopień bardzo dobry – 5
 - 3) stopień dobry – 4
 - 4) stopień dostateczny – 3
 - 5) stopień dopuszczający – 2
 - 6) stopień niedostateczny – 1

- Oceny bieżące rejestrowane są w dzienniku elektronicznym za pomocą odpowiedników cyfrowych podporządkowanych w/w skali.
- Dopuszcza się nieprzygotowanie do lekcji, odnotowywane w dzienniku minusem (-), uzyskanie trzech minusów skutkuje wpisaniem uwagi negatywnej.
- Dopuszczalne jest dodawanie znaków “+” i “-” do każdego z powyższych stopni w przypadku oceniania częściowego oraz oceny śródrocznej w tym proponowanej oceny śródrocznej. Skalę bez dodatkowych znaków stosuje się w przypadku rocznych i końcowych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych.

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW:

- Rozumienie pojęć religijnych.
- Stosowanie terminologii religijnej.
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie zadań
- Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w inscenizacjach, gazetce szkolnej, pracy na rzecz Kościoła i w innych sytuacjach.
- Prace projektowe i długoterminowe.
- Aktywność na lekcji i poza nią oraz wkład pracy ucznia.
- Praca w grupach.
- Prowadzenie zeszytu

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą,
- b) odmawia wszelkiej współpracy,
- c) mimo zachęt wykazuje obojętny albo wręcz lekceważący stosunek do przedmiotu, wiedzy i wiary.
- d) nie opanował minimum wiadomości i umiejętności objętych programem nauczania lub jego bloku, a jego braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- e) nie jest w stanie z pomocą nauczyciela rozwiązać prostego zadania;
- f) popełnia błędy, nie udziela odpowiedzi lub udziela błędnych;
- g) jest bardzo często nieprzygotowany do lekcji (nie odrabia prac domowych, nie przynosi niezbędnych przyborów).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.
- c) umie wykazać się wiedzą elementarną, rozwiązuje zadania o niskim stopniu trudności;
- d) potrafi skorzystać z pomocy nauczyciela;
- e) wykazuje minimalne zainteresowanie wiedzą;
- f) mimo braków w wiadomościach i umiejętnościach ma możliwość uzyskania koniecznej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

*Wymagania Edukacyjne z religii dla klasy 7 „Kościół wskazuje nam drogę”
Szkoła Podstawowa Nr 9 w Otwocku*

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.
- c) rozwiązuje (przy niewielkiej pomocy nauczyciela) typowe zadania o przeciętnym stopniu trudności;
- d) zna podstawowe pojęcia;
- e) wykorzystuje wiedzę w sposób odtwórczy

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.
- d) wykazuje zainteresowanie wiedzą i poszukuje jej w różnych źródłach informacji;
- e) skutecznie komunikuje się i efektywnie współpracuje w zespole;
- f) wykazuje zainteresowanie przedmiotem;
- g) łączy wiedzę z różnych przedmiotów

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.
- d) prezentuje ugruntowaną wiedzę i umiejętności objęte materiałem nauczania;
- e) 2) przekazuje swoją wiedzę pewnie, posługując się klarownym, komunikatywnym językiem;3) potrafi powiązać różne fakty i wiadomości oraz umie zastosować je w nowych często nieznanym sytuacjach;
- f) 4) samodzielnie formułuje wnioski;
- g) 5) rozwiązuje problemy w twórczy sposób, logicznie i precyzyjnie opisuje otrzymane wyniki oraz wyciąga z nich własne wnioski;
- h) 6) przedstawia zajmującą własny punkt widzenia, potrafi go bronić, szanuje argumenty innych;
- i) 7) efektywnie współdziała w zespole, stymulując pracę twórczą w grupie

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
 - a) biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
 - b) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.
 - c) prezentuje wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza realizowany program;
 - d) twórczo rozwiązuje problemy, dostrzega je, nie unika ich i podejmuje niekonwencjonalne sposoby ich rozwiązania;
 - e) poszukuje, porządkuje i przetwarza informacje z różnych źródeł;
 - f) samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania;
 - g) inspirowanie pracę w zespole;
 - h) potrafi stosować metody i techniki negocjacyjne w rozwiązywaniu problemów;
 - i) posługuje się pięknym językiem ojczystym;
 - j) potrafi dokonać trafnej samooceny.

VI. NARZEDZIA POMIARU OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ I SPOSOBY OCENIANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI, (np.: praca klasowa (test, sprawdzian), kartkówka, praca domowa, odpowiedź ustna, zeszyt, praca na lekcji, praca w grupie, praca dodatkowa, projekt).

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DO POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI

1. Ustala się wewnątrzszkolne zasady przeprowadzania pisemnych prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów):

- 1) za pisemną pracę kontrolną uznaje się sprawdzian wiadomości lub umiejętności obejmujący określony zakres materiału, wynikający ze struktury programu nauczania danych zajęć edukacyjnych, poprzedzony powtórzeniem materiału, obejmujący więcej niż 3 jednostki lekcyjne;
- 2) pisemne prace kontrolne powinny być zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, a ich przewidywany termin zaznaczony w dzienniku elektronicznym lub lekcyjnym;
- 3) prace kontrolne są obowiązkowe dla wszystkich uczniów; jeżeli uczeń nie napisze pracy klasowej w terminie, powinien ją napisać w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem;
- 4) uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, zgodnie z zasadami poprawiania ocen określonymi w Przedmiotowych Systemach Oceniania;
- 5) w danym dniu klasa może pisać jedną pracę klasową, a w ciągu tygodnia nie więcej niż trzy;
- 6) na zakończenie semestru nie przewiduje się końcowej (zaliczeniowej) pracy kontrolnej;
- 7) prace klasowe nauczyciel powinien poprawić i ocenić w terminie do dwóch tygodni;
- 8) Przy ocenianiu prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów) punktowanych stosuje się następujące jednolite kryteria ocen:
 - 0% - 29% - ocena niedostateczna
 - 30% - 49% - ocena dopuszczająca
 - 50% - 74% - ocena dostateczna
 - 75% - 85% - ocena dobra
 - 86% - 94% - ocena bardzo dobra
 - 95% - 100% - ocena celująca

2. Prace domowe: to zagadnienia nawiązujące do lekcji zadane przez nauczyciela do samodzielnego opracowania przez ucznia w formie pisemnej, ustnej lub praktycznej. Uczeń, który nie odrobi zadania domowego ma obowiązek odrobienia pracy na najbliższą godzinę lekcyjną. Prace domowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów, brak jest odnotowany (-), a jej wykonanie (+) lub oceną. Trzy minusy są jednoznaczne z wpisaniem uwagi negatywnej z zachowania. Każdy kolejny minus to kolejna uwaga.

3. Odpowiedź ustna: to ustne sprawdzenie wiedzy obejmujące zakres materiału nawiązujący do tematyki z poprzednich trzech lekcji.

4. Praca w grupie to umiejętność organizacji pracy zespołowej, aktywny udział w dyskusji, twórcze rozwiązywanie problemu, pełnienie różnych ról w zespole, dbałość o końcowe efekty pracy zespołu. W określonych wypadkach wyniki pracy grupowej są prezentowane przez wybrane osoby na forum klasy.

5. Praca na lekcji to aktywność ucznia na zajęciach, np. ćwiczenia pisemne, wykonanie kart pracy, udział w dyskusjach dotyczących tematu lekcji.

6. Kartkówka to pisemne sprawdzenie wiedzy, obejmujące zakres materiału z jednej, dwóch lub trzech ostatnich lekcji (zgodnie z WSO). Kartkówki nie muszą być wcześniej zapowiadane.

7. Zeszyt - oceniana jest jego zawartość, zapisy notatek, estetyka – raz w semestrze.

8. Prace dodatkowe to wszelkie prace nadobowiązkowe, np.: plakaty, projekty, aktywny udział w konkursach przedmiotowych. Wszystkie prace dodatkowe, ich przeznaczenie i sposób prezentacji na forum klasy oraz sposoby oceniania są konsultowane z nauczycielem.

VII. ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENIANIE UCZNIÓW

- Klasyfikacja śródroczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w pierwszym półroczu oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny zachowania.
- Oceny śródroczne są ustalane na 10 dni przed końcem półroczu.
- 3. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się tydzień przed końcem półroczu.
- 4. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzi się, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej szkoła stwarza uczniowi szansę uzupełnienia braków poprzez :
 - a) zindywidualizowaną pracę z uczniem na lekcjach,
 - b) współpracę z domem rodzinnym poprzez częstszy kontakt nauczyciela z rodzicem telefoniczny i elektroniczny,
 - c) zorganizowanie pomocy grup koleżeńskich.
- 5. Klasyfikację śródroczną i roczną przeprowadza się w skali o której mowa w pkt. III.

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O INDYWIDUALNYCH OSIĄGNIĘCIACH

- 1) ocena z odpowiedzi ustnej jest oceną jawną dla ucznia i zespołu klasowego i powinna być każdorazowo uzasadniona krótkim słownym komentarzem,
- 2) oceny z prac pisemnych opatrzone są komentarzem słownym wskazującym uczniowi i jego rodzicom, co zrobił dobrze, a nad czym ma pracować i ewentualnie uzasadnione punktacją,
- 3) rodzice (prawni opiekunowie) są informowani są o ocenach dziecka poprzez: wpis do zeszytu przedmiotowego oraz poprzez dziennik elektroniczny.
- 4) o ocenach, postępach i osiągnięciach lub niepowodzeniach dziecka rodzice są informowani w trakcie zebrań z rodzicami, dni otwartych, poprzez kontakt telefoniczny, w wyjątkowych przypadkach poprzez wysłanie listu poleconego.

IX. ZASADY POPRAWIANIA BIEŻĄCYCH OCEN CZĄSTKOWYCH

Każdą ocenę cząstkową można poprawić

X. WARUNKI UZYSKANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

- Ogólne warunki wynikające ze statutu szkoły:
 - Uczeń klas IV–VIII ma możliwość starania się o poprawienie przewidywanej oceny klasyfikacyjnej o jeden stopień, o ile spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - a) ponad 50% ocen z prac klasowych jest wyższych od przewidywanej oceny klasyfikacyjnej
 - b) uczeń systematycznie odrabia prace domowe,
 - c) prace klasowe i zapowiedziane sprawdziany pisze w pierwszym terminie.
 - Wniosek o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej uczeń składa do nauczyciela tych zajęć.
 - Nauczyciel jest zobowiązany rozpatrzyć wniosek w terminie 2 dni i poinformować ucznia o decyzji.
 - W celu uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 7 uczeń jest zobowiązany do napisania sprawdzianu obejmującego te partie materiału, z których uzyskał oceny niższe niż ta, o którą się ubiega.

XI. ZASADY WSPÓLPRACY Z UCZNIAMI, RODZICAMI I PEDAGOGIEM/PSYCHOLOGIEM SZKOLNYM W CELU POPRAWY NIEZADOWALAJĄCYCH WYNIKÓW NAUCZANIA:

- Ustalenie wspólnie z uczniem jakie partie materiału wymagają nadrobienia – pisemna informacja dla rodziców.
- Ustalenie, w jaki sposób zaległości mają zostać nadrobione:
 - pomoc koleżeńska,
 - pomoc nauczyciela,
 - praca własna wraz z rodzicami.
- Ustalenie z uczniem i rodzicami formy zaliczenia materiału.
- Współpraca z pedagogiem szkolnym:
 - wspólne ustalanie sposobu pracy z uczniami mającymi problemy dydaktyczne i wychowawcze.

XII. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENY KLASYFIKACYJNE W TYM WYMAGANIA DLA UCZNIÓW Z OPINIAMI I ORZECZENIAMI PPP.

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Modlitwy, pieśni	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii, samodzielność i piękno wykonania 	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> niezbyt dokładna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> fragmentaryczna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> brak jakiegokolwiek znajomości tekstu
2. Ćwiczenia w podręczniku	<ul style="list-style-type: none"> wykonane wszystkie zadania staranne pismo własne materiały ilustracje itp. 	<ul style="list-style-type: none"> starannie prowadzony wszystkie zadania 	<ul style="list-style-type: none"> zapis staranny luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia czytelne braki w zadaniach (do 40% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> pismo niestaranne liczne luki w zapisach (do 70% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> brak podręcznika
3. Prace domowe	<ul style="list-style-type: none"> staranne wykonanie treści wskazujące na poszukiwania w różnych materiałach dużo własnej inwencji twórcze 	<ul style="list-style-type: none"> merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem staranne czytelne rzeczowe 	<ul style="list-style-type: none"> wskazują na zrozumienie tematu niezbyt twórcze 	<ul style="list-style-type: none"> powiązane z tematem niestaranne 	<ul style="list-style-type: none"> widać próby wykonania pracy na temat 	<ul style="list-style-type: none"> praca nie na temat brak rzeczowości w pracy brak pracy
4. Odpowiedzi ustne	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości zawarte w podręczniku wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język używanie prawidłowych pojęć 	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości z podręcznika prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyuczone na pamięć wiadomości uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami potrzebna pomoc nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć odpowiedź niestaranna częste pytania naprowadzające 	<ul style="list-style-type: none"> słabe wiązanie faktów i wiadomości chaos myślowy i słowny odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy dużo pytań pomocniczych 	<ul style="list-style-type: none"> brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
5. Aktywność	<ul style="list-style-type: none"> uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> uczeń zawsze przygotowany do lekcji często zgłasza się do odpowiedzi wypowiada się poprawnie 	<ul style="list-style-type: none"> stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy 	<ul style="list-style-type: none"> mało aktywny na lekcjach 	<ul style="list-style-type: none"> niechętny udział w lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> lekceważący stosunek do przedmiotu.
6. Inscenizacje, gazetka szkolna, praca na rzecz Kościoła i inne	<ul style="list-style-type: none"> wielokrotnie pomaga w różnych pracach pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania, wykazuje dużo własnej inicjatywy aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych (ministranci, oaza itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> starannie wykonuje powierzone przez katechetę lub księdza zadania przejawia postawę apostołską 	<ul style="list-style-type: none"> niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie uczestniczy w rekolekcjach szkolnych 			

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Jedyiny Bóg – nasz Ojciec	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu • opisuje przejawy miłości Boga do człowieka • wyjaśnia, dlaczego Maryja jest nazywana Gwiazdą Nowej Ewangelizacji. • podaje prawdę, że Jezus czeka na grzesznika nie jako sędzieja, lecz jako Ten, kto kocha, • podaje przykłady, w jaki sposób ze zła i cierpienia Bóg może wyprowadzić dobro na przykładzie Piotra, • podaje prawdę, że wiara jest łaską darem od Boga, niezasłużonym przez człowieka, • uzasadnia, że osiągnięcie nieba realizuje się przez czynienie dobra, podejmowanie codziennych obowiązków i modlitwę. • podaje prawdę, że Jezus wysłuchuje naszych prośb ze względu na naszą wiarę, • przedstawia rodzaje i formy modlitwy na przykładzie setnika, • wyjaśnia znaczenie modlitwy liturgicznej „Panie nie jestem godzien...”. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym • uzasadnia, dlaczego człowiek jest naprawdę szczęśliwy, gdy jest bez grzechu, • charakteryzuje ludzkie szczęście w perspektywie wieczności, • uzasadnia, że wiara jest zadaniem • wskazuje dziedziny życia rodzinnego, w których możemy wzorować się na Świętej Rodzinie, • wyjaśnia, że osobista relacja z Bogiem ma wpływ na relacje w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że miłość Boga jest skierowana indywidualnie do każdego człowieka, • uzasadnia, że przyjęcie Bożej miłości otwiera drogę do szczęścia. • podaje, jak pokonać lęk przed wyznaniem grzechów spowiednikowi, • interpretuje teksty biblijne o zaparciu się Piotra i zdradzie Judasza, • uzasadnia, że przyznanie się do winy i żal prowadzi do oczyszczenia, a ich brak do nieszczęścia. • uzasadnia, że działania człowieka skierowane ku dobru prowadzą do zbawienia, • uzasadnia, że Bóg pragnie zbawienia każdego człowieka, ale wspólnie z innymi. • wymienia owoce zaufania Jezusowi, • interpretuje tekst o uzdrowieniu sługi setnika, • charakteryzuje postać setnika jako poganina, • uzasadnia, że prośba skierowana do Jezusa musi być połączona z głęboką wiarą i pokorą. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa własne rozumienie szczęścia, • określa istotę prawdziwego szczęścia i cierpienia, • interpretuje tekst hymnu Magnificat, • interpretuje biblijną perykopę o robotnikach w winnicy, • uzasadnia, że Święta Rodzina może i powinna być wzorcem godnego i świętego życia naszych rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty biblijne mówiące o wzajemnych relacjach osób tworzących Świętą Rodzinę.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Jedyiny Bóg – Jezus Chrystus – nasz Wybawiciel	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że Jezus wychodzi do ludzi ze swoim słowem, by dać im szansę zbawienia, • podaje przykłady, w jaki sposób realizować słowo Boże w swoim życiu, • wyjaśnia znaczenie symboli ewangelistów, • uzasadnia, że treść Ewangelii jest aktualna w każdym czasie, • przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym • uzasadnia, dlaczego chrześcijanin powinien poznawać objawienie Boże oraz nauczanie Kościoła • prezentuje pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa • zestawia wydarzenia biblijne z podstawowymi prawdami wiary Kościoła obecność Jezusa w Kościele, • charakteryzuje sposoby obecności Chrystusa wśród nas, • uzasadnia, że przebywanie w obecności Boga w niebie ma swój początek już na ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego chrześcijanin powinien poznawać objawienie Boże • wyjaśnia pojęcia: „Ewangelia”, „ewangelie synoptyczne” • przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych – Ewangelia, • charakteryzuje specyfikę i przesłanie poszczególnych Ewangelii • prezentuje biblijne i patrystyczne świadectwa dotyczące historyczności Jezusa • omawia teorie negujące historyczność Jezusa i przedstawia kontrargumenty • w oparciu o dokumenty pozachrześcijańskie uzasadnia, że Jezus istniał naprawdę. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że poznanie i przyjęcie słowa Bożego prowadzi do zmiany życia, • wymienia sposoby objawiania się Boga: w słowie Bożym • omawia kontekst historyczny przyjścia na świat Jezusa, • w skrótovej formie przedstawia pozachrześcijańskie dokumenty świadczące o Jezusie, • interpretuje teksty biblijne mówiące o wniebowstąpieniu Jezusa i Jego pozostaniu wśród ludzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność troski o rozwijanie słowa Bożego w swoim sercu, • interpretuje teksty biblijne mówiące o historycznym pochodzeniu Jezusa, • uzasadnia wartość życia „w obecności Chrystusa”. 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje główną myśl teologiczną czterech ewangelistów, • wyjaśnia podobieństwa i różnice w czterech Ewangeliiach w świetle ich teologii.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Jedyiny Bóg – Duch Święty – nasz Uświęciciel	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: przypowieść • omawia przypowieść: o siewcy, o domu na skale, o talentach, o zabląkanej owcy, o ziarnie gorczycy i zaczynie chlebowym • wymienia miejsca, w których słuchamy słowa Bożego, • podaje prawdę, że Boże słowo jest fundamentem, na którym ma budować własne życie, • podaje prawdę, że wszystkie zdolności są darem Boga i należy je pomnażać, • wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu • wskazuje znaczenie dóbr materialnych w życiu chrześcijanina • wymienia wartości, których nie można zdobyć za pieniądze, • podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie • charakteryzuje postawę gotowości na przyjście Chrystusa • definiuje pojęcie „cud”, • wymienia sposoby Bożego objawienia w Jezusie Chrystusie – wybrane cuda: przemiana wody w wino, rozmnożenie chleba, uzdrowienie epileptyka, uzdrowienie opętanego, • wskazuje przyczyny zła • podaje prawdę, że przyczyną zagubienia człowieka jest grzech oraz prawdę, że Bóg poszukuje grzesznika, • podaje przykłady, w jaki sposób królestwo Boże jest budowane na ziemi duchowo i materialnie. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy przypowieści jako gatunku literackiego • dokonuje aktualizacji faktów związanych z wybranymi wydarzeniami Nowego Testamentu • wyjaśnia, na czym polega Dobra Nowina o królestwie Bożym • wskazuje na sposoby odkrywania powołania w świetle Bożego wezwania • omawia znaczenie przykazań kościelnych • omawia przypowieść o dziesięciu pannach • omawia biblijne obrazy końca świata oraz sądu ostatecznego i przedstawia ich interpretację w świetle wiary, oczekiwanie na obłubieńca odnosi do powtórnego przyjścia Chrystusa, • wyjaśnia, że Jezus dokonuje cudów tam, gdzie jest wiara, i jednocześnie przez cuda umacnia wiarę, • interpretuje teksty dotyczące modlitwy Jezusa, • uzasadnia, że Bóg poszukuje człowieka, ponieważ go kocha, • omawia znaczenie zbawczej misji Jezusa Chrystusa dla całej ludzkości i poszczególnych ludzi – królestwo Boże przemienia świat, • w oparciu o teksty biblijne opisuje misyjną działalność Kościoła. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że aby słowo Boże mogło wydać plon, konieczne jest zaangażowanie człowieka, • wyjaśnia, na czym polega bezinteresowny dar serca i uzasadnia jego wartość, • określa, na czym polega roztropność i nieroztropność, • wymienia sposoby powrotu do życia w łasce Bożej i warunki trwania w niej, • uzasadnia, dlaczego powinniśmy być zawsze przygotowani na powtórne przyjście Chrystusa, • wymienia sfery życia ludzi, w których Jezus dokonywał cudów, • omawia prawdę, że Jezus jest Dobrym Pasterzem, • wskazuje, że Boża miłość jest skierowana do każdej osoby indywidualnie, • charakteryzuje sposoby Bożego poszukiwania. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego słuchanie słowa Bożego i wypełnianie go prowadzi do królestwa Bożego, • uzasadnia, dlaczego warto rozwijać swoje umiejętności, • uzasadnia, że zbawienie osiągamy, wykorzystując dary, które nam powierzono, • omawia przesłanie perykopy o ubogiej wdowie. interpretuje perykopy biblijne opisujące wybrane cuda, • wyjaśnia symboliczne znaczenie ziarna gorczycy i kwasu chlebowego we wzroście duchowym, • uzasadnia, że królestwo niebieskie wzrasta dzięki Bożej mocy, a jego rozwój dokonuje się w historii ludzkości. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawę człowieka budującego swoje życie na słowie Bożym, • przygotowuje plan akcji charytatywnej uzasadnia, że cuda Jezusa są potwierdzeniem Jego Synostwa Bożego i ogłaszaniem królestwa Bożego • uzasadnia, że słowo Boże ma moc przemiany ludzkich serc.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Boże przykazania wspólnoty ludzkiej	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wybrane teksty biblijne i liturgiczne odnoszące się do sakramentu święceń, wyjaśnia pojęcia: rady ewangeliczne podaje, że przygotowanie do przyjęcia sakramentów obejmuje formację zarówno w zakresie wiedzy, jak i postaw, opisuje, czym jest sakrament małżeństwa przedstawia motywy przyjęcia sakramentu małżeństwa przedstawia konsekwencje wynikające z sakramentu małżeństwa przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu rodziny wskazuje na trudności w wierze i przedstawia sposoby ich przezwyciężania wymienia przejawy miłości rodziców do dziecka, wylicza trudności oraz korzyści płynące z posiadania licznego potomstwa (rodzeństwa), wymienia zasady pomagające w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi, wyjaśnia, na czym polega kultura bycia w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, czym jest sakrament święceń przedstawia motywy przyjęcia sakramentu święceń przedstawia sakrament święceń jako dar i pomoc w realizacji powołania do miłości i służby przedstawia konsekwencje egzystencjalne bierzmowania, omawia znaczenie sakramentu bierzmowania dla życia chrześcijanina przedstawia sakrament małżeństwa jako dar i pomoc w realizacji powołania do miłości i służby, omawia liturgię sakramentu małżeństwa przyczyta wybrane teksty biblijne i liturgiczne na temat sakramentu małżeństwa podaje przykłady autorytetu osób dorosłych, wyjaśnia, na czym polega cześć i właściwa postawa wobec rodziców, opiekunów i przełożonych, omawia, jak pracować nad własnym rozwojem emocjonalnym i społecznym, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia konsekwencje wynikające z przyjęcia sakramentu święceń i ślubów zakonnych, wyjaśnia znaczenie sakramentu święceń w życiu chrześcijańskim, omawia sposoby przygotowania do poszczególnych sakramentów, określa odpowiedzialność szafarzy przed Bogiem za właściwe przygotowanie kandydatów do sakramentów, interpretuje wybrane teksty biblijne i liturgiczne na temat sakramentu małżeństwa, wymienia symbole związane z sakramentem małżeństwa, wyjaśnia znaczenie sakramentu małżeństwa w życiu chrześcijańskim, charakteryzuje małżeństwo i rodzinę jako wspólnotę, potrafi wyjaśnić wartość różnorodności relacji w rodzinie wielodzietnej, charakteryzuje szczególne relacje pomocy i troski w rodzinie wielodzietnej, uzasadnia, dlaczego warto korzystać z doświadczenia dorosłych, omawia, czego dotyczą wybory życiowe młodego człowieka, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje, na czym polega życie zakonne według rad ewangelicznych, omawia charyzmat wybranego zgromadzenia zakonnego, wyjaśnia, na czym polega godne udzielanie i przyjmowanie sakramentów, wymienia i charakteryzuje różnice w pojmowaniu Boga od dzieciństwa do lat młodzieńczych, charakteryzuje zmiany w modlitwie od dzieciństwa do chwili obecnej, , 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między wychowaniem religijnym a świeckim, uzasadnia wartość i potrzebę chrześcijańskiego wychowania, wyjaśnia znaczenie samodzielności w życiu osoby dojrzewającej.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Boże przykazania wspólnoty ludzkiej	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest rodzicielstwo (macierzyństwo i ojcostwo), wymienia sposoby przeżywania miłości rodzicielskiej, wyjaśnia, na czym polegają naturalne metody planowania rodziny ocenia osiągnięcia biotechnologii w perspektywie nauki Kościoła definiuje, co to jest antykoncepcja i wskazuje na najważniejsze zagrożenia wynikające z uzależnień dzisiejszej młodzieży: alkoholizm, narkomania, hazard, fonoholizm, siecioholizm, pornografia, gry komputerowe, nikotynizm, zakupoholizm, wymienia dobre nawyki w zakresie ochrony życia i zdrowia wskazuje sposoby pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, wskazuje, jak chronić swoją godność i prywatność w sieci, wyjaśnia szkodliwość hejtu. wymienia jej rodzaje. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, na czym polega odpowiedzialność za przekazywanie życia uzasadnia zło antykoncepcji i wylicza jej skutki uboczne, uzasadnia zło zapłodnienia <i>in vitro</i> wyjaśnia, na czym polegają zagrożenia dla życia, uzasadnia potrzebę ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest NaProTechnologia, podaje, że naturalne planowanie rodziny stanowi styl życia, wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie <i>in vitro</i>, wymienia postawy wynikające z prawdziwej miłości kobiety i mężczyzny. charakteryzuje skutki uzależnienia, określa szkodliwość narkotyków, wymienia pozytywne i negatywne strony kontaktowania się przez Internet, podaje zasady właściwego korzystania z Internetu, charakteryzuje różnice między światem wirtualnym a realnym 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie konfliktu międzypokoleniowego i wylicza jego przyczyny , argumentuje sens życia zgodnie z naturą, uzasadnia, że wykluczenie płodności niszczy miłość. 	

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENĘ ROCZNA

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Związek między ludem Starożytnym a Nowym Przymierzem	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady praw, które obowiązują każdego i w każdym czasie, oraz takich, które ludzie mogą ustanawiać i modyfikować, • wskazuje przyczyny nieszczęść i zła • przedstawia skutki zła • określa istotę prawdziwej wolności, • podaje zasady i uzasadnia motywację przy dokonywaniu wyborów • podaje przykłady nadużywania wolności, • wymienia sposoby przeciwdziałania złu i cierpieniu • wyjaśnia różnice między dobrem a złem w konkretnych sytuacjach moralnych • wymienia, co pomaga dokonywać wyborów między dobrem a złem, • przedstawia konsekwencje dobra i zła • definiuje pojęcie uczciwości, • podaje, że uczciwość jest warunkiem spokojnego sumienia, • wymienia, co można stracić przez nieuczciwość. • uzasadnia ochronę własności • definiuje pojęcia: obmowa, oszczerstwo, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo, • wskazuje przyczyny zła • dostrzega i opisuje związek między kłamstwem i oszustwem, a poniżaniem człowieka jako podmiotu i przedmiotu kłamstwa • wymienia najważniejsze uczucia i określa, czym są, • wskazuje sposoby radzenia sobie z problemem zmienności uczuć, by nie utrudniały one relacji z innymi ludźmi, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje podstawowe pojęcia etyczne: prawo naturalne, wartości, sumienie, powinność moralna • rozpoznaje i wskazuje mechanizmy manipulacji w relacjach osobowych i w mediach • wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego, powołując się na przypowieść o miłosiernym Samarytaninie • omawia sposoby kształtowania sumienia • uzasadnia, że życie chrześcijanina jest odpowiedzią na wezwanie Boże • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej oparte na prawdzie, • uzasadnia wartość prawdomówności i dotrzymywania danego słowa, • charakteryzuje przemiany w okresie dojrzewania w sferze emocji, • omawia, jak pracować nad własnym rozwojem emocjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę respektowania obiektywnych norm moralnych, • charakteryzuje skutki odrzucenia obiektywnych norm moralnych, • wyjaśnia, czym samowola różni się od wolności, • podaje przykłady funkcjonowania sumienia (prawidłowe i nieprawidłowe działanie), • wykazuje różnicę w postępowaniu z przymusu i własnej woli, • uzasadnia, że wybór dobra prowadzi do szczęścia dla pojedynczego człowieka i wszystkich ludzi, • wyjaśnia, dlaczego człowiek uczciwy cieszy się dobrą opinią i budzi zaufanie u innych, • uzasadnia, dlaczego warto być uczciwym, • podaje przykłady sytuacji, w których trzeba bronić prawdy i o nią walczyć, oraz ludzi, którzy zapłacili za taką postawę cenę wolności, a nawet życia, • definiuje, czym są uzależnienia, i wyjaśnia, na czym polegają, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że do właściwego korzystania z wolności potrzebna jest odpowiedzialność, • uzasadnia konieczność formacji sumienia i wskazuje, na czym powinna się opierać, • analizuje wpływ nieuczciwości na życie religijne człowieka, • analizuje wpływ krzywoprzysięstwa i wiarołomstwa na życie religijne człowieka, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polega relatywizm moralny, uzasadnia • wyjaśnia, w jaki sposób przeżywane emocje mogą wpływać na nasze relacje i podejmowane przez nas decyzje, • potrzebę uświadamiania sobie i rozpoznawania przeżywanych aktualnie uczuć.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Inne religie świata	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Bitwa Warszawska stoczona w dniach 13–25 sierpnia 1920 r. jest nazywana cudem nad Wisłą, • ukazuje rolę Maryi w historii Polski dla zachowania wolności i tożsamości chrześcijańskiej Polski: cud nad Wisłą, akt oddania Polski Maryi i Jej Sercu w roku 1946 i jego owoce • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu narodu • wyjaśnia, na czym polega miłość do Ojczyzny • podaje nazwę swojej diecezji oraz imię i nazwisko jej biskupa, • wymienia najważniejsze sanktuaria swojej diecezji, • podaje możliwości włączenia się w życie Kościoła, a zwłaszcza wspólnoty diecezjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na wydarzenia i zjawiska religijne, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków • opowiada o roli Kościoła w czasach totalitaryzmu hitlerowskiego i bolszewickiego • charakteryzuje postawę bł. kard. Wyszyńskiego wobec Ojczyzny, • uzasadnia wartość świadectwa wiary w różnych sytuacjach życiowych • wskazuje, gdzie jest katedra i seminarium duchowne, 	<ul style="list-style-type: none"> • ukazuje rolę Maryi w historii Polski dla zachowania wolności i tożsamości, • określa, czym jest i jak się wyraża patriotyzm, • uzasadnia religijną wartość miłości Ojczyzny, • wymienia i omawia przykłady obecności Kościoła w dziejach narodu polskiego, • podaje najważniejsze fakty związane z obchodami Tysiąclecia Chrztu Polski, • podaje definicję sanktuarium, diecezji, seminarium, • wymienia dobra materialne i duchowe, z których korzysta w parafii (ofiarowane przez wiernych w historii), • opowiada historię swojego kościoła parafialnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego bohaterowie mogą uratować naród i jego wiarę, • charakteryzuje wartości, dla których Polacy oddawali życie, • wyjaśnia rolę sanktuariów w życiu społecznym i narodowym, • charakteryzuje charyzmat wybranej grupy parafialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność społeczno-kulturalną Kościoła w czasach niewoli narodowej, • omawia najważniejsze wydarzenia z historii swojej diecezji,

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Inne religie świata	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie parafii podaje, kto do niej przynależy, wymienia i opisuje formy zaangażowania świeckich w życie parafii (grupy dziecięce i młodzieżowe) podaje możliwości włączenia się w życie wspólnoty parafialnej przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w rodzinie podaje prawdę, że niedziela jest pamiątką zmartwychwstania Chrystusa, omawia, na czym polega chrześcijańskie świętowanie niedzieli i spędzanie wolnego czasu podaje przykładowe postawy moralne związane z przeżywaniem niedzieli wyjaśnia ewangelizacyjne znaczenie praktykowania tradycji chrześcijańskich (zwyczajów, obrzędów). 	<ul style="list-style-type: none"> podaje możliwości włączenia się w życie Kościoła, a zwłaszcza wspólnoty parafialnej wyjaśnia, że parafia jest jednocześnie jednostką administracyjną Kościoła i wspólnotą wiernych, definiuje pojęcie Kościoła domowego, opisuje zadania poszczególnych członków rodziny w realizowaniu idei Kościoła domowego, wskazuje na zjawiska religijne, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków uzasadnia, że przywiązanie do chrześcijańskich tradycji pozwoliło Polakom przetrwać najtrudniejsze doświadczenia dziejowe. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rodzinę chrześcijańską jako Kościół domowy, wyjaśnia, dlaczego niedziela jest nazywana pierwszym dniem tygodnia, uzasadnia, dlaczego niedziela jest dniem wolnym od pracy, a poświęconym na spotkanie z Bogiem, wymienia chrześcijańskie tradycje dotyczące życia rodzinnego i społeczno- narodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje plan na wspólną niedzielę z rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady pielęgnowania chrześcijańskich tradycji przez Polaków w różnych okolicznościach dziejowych.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Duch Święty w dziejach Kościoła	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje wybrane sylwetki świętych polskich – św. brat Albert, • wskazuje sposoby pomocy osobom chorym i cierpiącym • podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie: chorych, samotnych, biednych, wykluczonych społecznie • podaje przykłady, w jaki sposób może kształtować odwagę, • wymienia najważniejsze fakty z życia św. Jana Pawła II, • wskazuje na wydarzenia, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków – wybrane zasługi Jana Pawła II dla Ojczyzny i narodu polskiego, • podaje miejsca i formy kultu związanego z osobą błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki, • podaje przykłady świadków wiary w konkretnych sytuacjach życiowych • opowiada, w jaki sposób Polacy czcili Maryję w różnych okresach historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje wybrane sylwetki świętych polskich – ks. Józef Stanek, Natalia Tułasiewicz, Marianna Biernacka, • wskazuje najważniejsze fakty z życia wybranych świętych z czasów II wojny światowej • podaje przykłady współczesnych chrześcijan, przeżywających cierpienie w duchu wiary • podaje przykłady, w jaki sposób można połączyć świętowanie uroczystości Matki Bożej, Królowej Polski z Narodowym Świętem Trzeciego Maja. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawę br. Alberta wobec ubogich, • interpretuje słowa św. br. Alberta „powinno się być jak bochen chleba...”, • podaje przykłady pomocy bezdomnym współcześnie, • opowiada o męczeństwie św. Maksymiliana Kolbe, • podaje przykłady inicjatyw podejmowanych przez Polaków związanych z osobą św. Jana Pawła II, • wymienia najważniejsze fakty z życia ks. Jerzego Popiełuszki, • charakteryzuje wpływ jego nauczania dla kształtowania narodowych postaw Polaków, • uzasadnia potrzebę duchowej więzi ze świętym męczennikiem, • podaje, genezę ustanowienia uroczystości Matki Bożej Królowej Polski, • uzasadnia, że jest ono wyrazem wdzięczności za Bożą opiekę, jakiej doświadczają Polacy za pośrednictwem Maryi, • wyjaśnia przesłanie hymnu Bogarodzica oraz treść wybranej pieśni maryjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, czym zajmują się bracia albertyni i siostry albertynki, • opowiada o heroizmie życia wybranych świętych II wojny światowej, • uzasadnia, że kult Jana Pawła II ma wpływ na postawy Polaków wobec wiary i Ojczyzny, • interpretuje tekst z Księgi Apokalipsy Ap 11,19a. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że przyjęcie śmierci przez św. Maksymiliana za współwięźnia jest wynikiem świętości życia, • charakteryzuje wpływ nauczania ks. Jerzego Popiełuszki dla kształtowania narodowych postaw Polaków.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Bóg działa w swoim ludzie – rok liturgiczny	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: błogosławieństwa • przedstawia nauczanie Jezusa zawarte w Kazaniu na Gorze • podaje przykłady świadków wiary w konkretnych sytuacjach życiowych • wymienia okresy roku liturgicznego i święta upamiętniające wydarzenia z życia Jezusa, • wymienia uroczystości i święta Pańskie, uroczystości wybranych świętych • wskazuje przyczyny lęku przed Jezusem Heroda i współczesnych ludzi. • ukazuje związek pokłonu mędrców z rokiem liturgicznym, prawdami wiary i moralności chrześcijańskiej oraz życiem chrześcijanina • podaje, że Wielki Post to czas rozważania Męki Pana Jezusa, • opisuje przejaw miłości Boga do człowieka w historii zbawienia • charakteryzuje czyn św. Weroniki, • podaje, że postać Weroniki występuje w VI stacji nabożeństwa drogi krzyżowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiem błogosławieństw • uzasadnia koncepcję szczęścia zawartą w ośmiu błogosławieństwach • ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym • charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina • omawia znaczenie zbawczej misji Jezusa Chrystusa dla całej ludzkości i poszczególnych ludzi • na podstawie dotychczasowej wiedzy przytacza wątki, tematy i postaci biblijne z Nowego Testamentu obecne w literaturze pięknej – „Bóg się rodzi”, • wskazuje na skutki wynikające z Odkupienia dla życia chrześcijanina • analizuje i interpretuje tekst o pojmaniu Jezusa w ogrodzie Oliwnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że świętość w niebie jest nagrodą za życie ziemskie, • wyjaśnia, że świętość można osiągnąć żyjąc duchem ośmiu błogosławieństw, • wyjaśnia, co to jest kalendarz liturgiczny, • podaje okoliczności narodzenia Pana Jezusa, • mówi z pamięci tekst kolędy i omawia jej przesłanie, • charakteryzuje podobieństwa w postawach w poszukiwaniu Mesjasza pomiędzy współczesnymi ludźmi, Herodem a mędrcami, • wskazuje współczesne sposoby naśladowania św. Weroniki, • podaje cechy wiernego przyjaciela Chrystusa, • określa, na czym polegała zdrada Judasza i charakteryzuje jego postać, • omawia, dlaczego podczas liturgii Wielkiego Czwartku Najświętszy Sakrament jest przenoszony do ciemnicy, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia chrześcijański sens i wartość świętowania na przestrzeni roku liturgicznego, • określa postawy ludzi wobec Jezusa, analizując tekst biblijny Mt 2,1-12, • interpretuje tekst biblijny o cierpieniu Jezusa, 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje porównania treści kolęd z przesłaniem tekstów biblijnych o narodzeniu Jezusa, • na podstawie tekstu „Gorzkich żali” i rozważań nabożeństwa drogi krzyżowej opisuje cierpienia Jezusa dla naszego zbawienia,

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Bóg działa w swoim ludzie – rok liturgiczny	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tekst biblijny o zmartwychwstaniu, wymienia osoby, które spotkały Chrystusa zmartwychwstałego, podaje możliwości włączenia się w życie wspólnoty parafialnej podaje przykłady, jak może ewangelizować, podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo (także współczesnych) wymienia różne sposoby oddawania czci Maryi, przedstawia rodzaje i formy modlitwy – różne formy nabożeństw majowych, podaje tytuły tradycyjnych pieśni eucharystycznych, uzasadnia, że udział w procesji Bożego Ciała świadczy o przynależności do wspólnoty Kościoła i wspólnoty parafialnej. 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia wydarzenia biblijne ze zwyczajami religijnymi – wyjaśnia: symbolikę grobu Pańskiego, przesłanie procesji Bożego Ciała na ulicach miast i wsi, symbolikę ciemnicy, przycyca biblijne relacje o pustym grobie i chrystofaniach, wymienia argumenty za prawdziwością zmartwychwstania Jezusa wyjaśnia, że w parafii każdy powinien odnaleźć własne miejsce i zadanie do spełnienia, wyjaśnia dogmat maryjny: Boże Macierzyństwo przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny odchodzenia współczesnego człowieka od Chrystusa, określa, na czym polega dzieło nowej ewangelizacji, uzasadnia, że dzieło nowej ewangelizacji dokonuje się wtedy, gdy człowiek poddaje się działaniu Ducha Świętego, wyjaśnia wybrane wezwania „Litani loretńskiej do NMP”, wyjaśnia, że litania jest modlitwą, w której prosimy o wstawiennictwo Maryi u Jej Syna, Jezusa, podaje nazwy miejsc związanych z cudami eucharystycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst sekwencji wielkanocnej, uzasadnia, że przyjmując sakramenty we wspólnocie parafialnej, stajemy się odpowiedzialni za dzieło ewangelizacyjne Kościoła, wyjaśnia znaczenie obrzędów, symboli i znaków używanych podczas procesji Bożego Ciała. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zmartwychwstanie Chrystusa jako wypełnienie Bożej tajemnicy zbawienia, która uobecnia się w tajemnicy przemiany chleba w Ciało i wina w Krew, wymienia zwyczaje związane z uroczystością Bożego Ciała spotykane w jego regionie.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z religii do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi :

- Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
- W stosunku wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Rodzaje dysfunkcji:

Dysgrafia

- Nie ocenia się estetyki pisma w zeszycie przedmiotowym lub w zeszycie ćwiczeń oraz na testach i kartkówkach.
- Uczeń ma prawo przeczytać nauczycielowi treść pracy pisemnej, gdy ten ma trudności z jej odczytaniem.
- uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela,
- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- dopuszczenie pisma drukowanego oraz prac na komputerze,
- możliwość odczytania pracy domowej w przypadku niewyraźnego pisma,
- umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Dysleksja

- Zachęcanie uczniów do czytania krótkich tekstów.
- Wydłużanie czasu pracy.
- Ograniczenie ilości wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń.
- kontrolować stopień zrozumienia przeczytanych przez ucznia poleceń,
- przewaga odpowiedzi ustnych przy ocenie nad pisemnymi,
- sprawdzenie wiadomości powinno odbywać się często z krótszych partii materiału
- uczeń nie powinien głośno czytać przed całą klasą,
- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- wydłużenie czasu pracy z tekstem,
- jak najczęściej stosować środki wizualne i skojarzeniowe,

- monitorowanie stopnia rozumienia czytanego tekstu przez ucznia.

Dysortografia

- *błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej*
 - monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
 - precyzyjne formułowanie poleceń,
 - poprawność ortograficzna nie wpływa na ocenę,
 - umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Uczeń z zaburzeniami zachowania, nadpobudliwością psychoruchową oraz zaburzeniami koncentracji uwagi

- Przekazywanie krótkich poleceń,
- Wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń- na raz tylko jedno polecenie,
- Utrzymywanie kontaktu wzrokowego,
- Organizacja środowiska-miejsce w pierwszej ławce, porządek, ograniczenie ilości bodźców,
- Angażowanie ucznia w drobne sprawy na rzecz klasy,
- Zezwolenie na uzgodnione formy aktywności fizycznej,
- Chwalenie ucznia przynajmniej raz dziennie, stwarzanie sytuacji zapewniających sukces,
- Pobudzanie zainteresowań ucznia,
- Przypominanie o regułach, przypominanie o samokontroli i sprawdzaniu,
- Opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu,
- Rutyna w postępowaniu,
- Wyznaczanie konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania,
- Pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- Skracanie zadań – dzielenie ich na części,
- Sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzanego materiału,
- Zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu,
- Skracanie prac domowych,
- Dzielenie dłuższych sprawdzianów na części, wydłużanie czasu odpowiedzi,
- Korzystanie z programów edukacyjnych dostosowanych do możliwości ucznia,
- Zachęcanie do zadawania pytań,
- Angażowanie ucznia w konkretne działania, stosowanie wzmocnień pozytywnych,
- Akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania,
- Szukanie i przekazywanie uczniowi informacji na temat sposobów rozładowywania napięcia, które są akceptowane w klasie,

- Skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze – kolor, podkreślenie,
- Formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- Stosowanie powtórzeń,
- Konsekwencja w działaniu,
- Współpraca z rodzicami.

Asperger

- zachowywanie schematu pracy na lekcjach i stałości działań (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji. W sytuacji zmiany w planach konieczne jest uspokojenie, wyciszenie i pełne rzetelne uprzedzenie ucznia o planowanych zmianach. Zmiany muszą być wprowadzane uważnie i planowo, ale nie powinno się ich eliminować;
- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
- zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa - zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp.);
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu;
- robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniami, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia;
- powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia;
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
- nie przekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je własnymi słowami);
- w razie potrzeby dyskretne zapisywanie (w dużym skrócie i jasnej formie) poleceń dla ucznia (do wykonania w danym dniu) w notesie, który ma na ławce. Jeżeli nie potrafi jeszcze czytać, to warto wprowadzić piktogramy, czyli kolorowe ilustracje przedstawiające czynności do wykonania w danym dniu;
- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? itp.;
- używanie krótkich zdań, prostego i jednoznacznego języka - podawanie jasnych instrukcji;
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny, popieranie ich tekstem pisanym, obrazem, ilustracją, filmem;
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażeń wieloznacznych. Wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń - wrogość;
- organizowanie zajęć związanych z wyjaśnianiem znaczenia niektórych słów, przysłów, powiedzeń czy metafor;
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczzonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie zadania na wieloetapowe krótsze części;
- zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji,
- w miarę możliwości sprawdzanie wiedzy ucznia w formie przez niego preferowanej (np. zamiast śpiewać piosenkę może powiedzieć jej tekst);
- dostosowanie pomocy dydaktycznych i zadań do zainteresowań ucznia
- wykorzystywanie wąskiej i fachowej wiedzy oraz zainteresowań ucznia podczas prowadzenia lekcji;
- z powodu impulsywności i problemów w czekaniu na swoją kolej odpytywanie ucznia w pierwszej kolejności;
- nie zakładanie, że uczeń nie słucha i nie uczestniczy w toku lekcyjnym jeżeli nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, czy też siedzi bokiem do nauczyciela;

- dostrzeganie, nazywanie i chwalenie wszelkich zachowań empatycznych i współczujących;
- po każdym konflikcie, który wybuchł pomiędzy dzieckiem z innym uczniem, tłumaczenie, co czuje on sam, obrażony kolega i co czuje nauczyciel w tej sytuacji. Sprawdzanie, czy uczeń to zrozumiał;
- praca nad poprawą u ucznia zachowań nieakceptowanych przez otoczenie;
- wyjaśnianie, jaką reakcją emocjonalną u odbiorców mogą wywołać niektóre wypowiedzi
- staranie o to, aby uczeń zawsze miał z kim wykonywać zadania grupowe i asymilował się ze środowiskiem w każdej sytuacji: na lekcji, w trakcie przerwy, przebierania się w szatni, w bibliotece, na stołówce czy w czasie wycieczki klasowej
- uczenie alternatywnych sposobów rozładowywania złości i agresji;
uczenie zachowań właściwych i pożądanych dla danej sytuacji społecznej,

Uczeń o inteligencji niższej niż przeciętna

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi),
- podobnie postępować przy powtórkach,
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie).
- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie lektury,
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje, ruchomy alfabet,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zajęcia w ramach zespołu dydaktyczno – wyrównawczego, gdzie szczególnie u młodszych dzieci należy oprócz wyjaśniania bieżących zagadnień programowych usprawniać funkcje poznawcze (procesy intelektualne i percepcyjne), (zajęcia dodatkowe są niezbędne, bowiem dziecko z inteligencją niższą niż przeciętna w stanie opanować tych umiejętności tylko dzięki pracy na lekcji i samodzielnej nauce własnej w domu),
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach,
- dyktanda przeprowadzać indywidualnie w wolniejszym tempie, gdyż dzieci te często nie nadążają za klasą,
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

Uczniowie słabosłyszący

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń, będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- nauczyciel, mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie czy być odwrócony twarzą do tablicy; to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust,

- należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami; takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi,
- nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszącego (w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie),
- uczeń niedosłyszący powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu,
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze,
- konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,
- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki; dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które uczeń powinien przygotować odpowiedzi –czytając wcześniej lekturę,
- jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności, można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu: a. przepisywanie zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami b. utrwalanie znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych –dobieranie odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę c. sprawdzanie notatek ucznia i uzupełnianie ich,
- przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy; błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej; błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,
- indywidualizacja oceniania,
- przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego szczegółowe dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów znajdują się w Indywidualnych Programach Edukacyjno-Terapeutycznych.

Aleksandra Kapel

Nauczyciel religii